

**CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
A REPUBLICII MOLDOVA**



**THE SUPREME COURT OF JUSTICE
OF THE REPUBLIC OF MOLDOVA**

mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, nr.70,
Republica Moldova, MD-2009,
tel. (+ 373 22) 22 30 76, fax:(+ 373 22) 22 53 30,
e-mail: info@csj.md

Chișinău, M. Kogalniceanu 70 street,
Republic of Moldova, MD-2009,
tel. (+ 373 22) 22 30 76, fax:(+ 373 22) 22 53 30,
e-mail: info@csj.md

20 iunie 2019

824

Curtea Constituțională a Republicii Moldova
str. A. Lăpușneanu 28 Chișinău
Republica Moldova, MD-2004

În conformitate cu prevederile art. 135 alin. (1) lit. d), g) din Constituția Republicii Moldova, Hotărârii Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, vă expediem încheierea nr. 1ra-960/2019 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 20 iunie 2019 și cererea din 29 ianuarie 2019 privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor” a prevederilor celei de a doua propoziții a art.6 pct.11¹⁾ Cod de procedură penală, înaintată de avocatul Dumneanu Radu în numele inculpatei Țurcanu Vera, pentru soluționare.

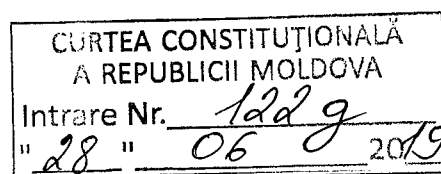
Anexă:

- copia încheierea nr. 1ra- 960/2019 din 20 iunie 2019 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, privind examinarea cererii din 29 ianuarie 2019, cu referire la ridicarea excepției de neconstituționalitate – 2 file;
- cererea din 29 ianuarie 2019, privind ridicarea excepției de neconstituționalitate - 2 file;
- sesizarea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate – 4 file.

Judecător



Anatolie Țurcan



CURTEA CONSTITUȚIONALĂ a REPUBLICII MOLDOVA

SESIZARE
privind excepția de neconstituționalitate

I – Autorul sesizării

1. nume – Dumneanu
2. prenume – Radu
3. funcția – Avocat
4. adresa – Republica Moldova, mun.Chișinău, str.N.Sulac 4 ap.129
5. tel. – 078528475
6. numele și prenumele reprezentatului – Vera Țurcanu
7. ocupația reprezentatului – șomer
8. adresa reprezentatului – m.Chișinău, str.Cetatea Albă 5, ap.78
9. tel. reprezentat – 079935195
10. fax reprezentat –
11. –

II – Obiectul sesizării

12. Prezenta sesizare are ca obiect - solicitarea de verificare a corespunderii constituționalității a prevederilor ultimei propoziții a art.6 pct.11¹⁾ Cod de procedură penală „*Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor*”, deoarece contravin flagrant prevederilor art.6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, deoarece nu îndeplinesc standardul calității legii penale, fiind contrare art.1 alin.(3) și art.22, coroborate cu art.23 alin.(2) din Constituție și conferă autorităților care le aplică o marjă excesivă de discreție.

III – Circumstanțele litigiului examinat de instanța de judecată

13. La moment, numita Vera Țurcanu este condamnată, fiindu-i imputată comiterea faptei prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal.

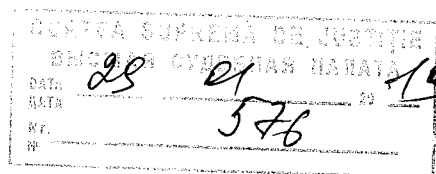
Astfel, prin sentința din 08.08.2017, emisă de judecătorul în Judecătoria Chișinău Luiza Gafton, inculpata Țurcanu Vera Anton a fost recunoscută vinovată de comiterea infracțiunii prevăzute art.190 alin.(5) Cod penal și i s-a aplicat o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 8 ani.

Fiind contestată, sentința respectivă a fost menținută prin Decizia Curții de Apel Chișinău din 07.12.2018, pronunțată integral la data de 23.01.2019.

Pentru a fi condamnată, atât instanța de fond, cât și cea de apel, au reținut starea de fapt precum că numita Vera Țurcanu, urmărind scopul sustragerii activelor SA „Ialtop”, l-ar fi dus în eroare pe numitul M.Mihailov precum că are acordul administratorului A.Movilă și l-a convins să semneze contractele de vânzare-cumpărare prin care bunurilor întreprinderii i-au fost transmise în proprietate.

Atât în instanța de fond, cât și în cea de apel, de către numita Vera Țurcanu și apărătorii săi au fost prezentate, în original hotărârile adunării generale ale SA „Ialtop” și ordinele emise de administratorul A.Movilă, care avea și calitatea de asociat cu cota părte de 80 %, prin care, s-a decis vânzarea nemijlocit numitei Vera Țurcanu a activelor întreprinderii.

Mai mult ca atât, în instanța de apel au fost prezentate, în original, extrase din cont



semnate de către angajații responsabili ai întreprinderii, prin care se confirma atât achitarea bunurilor respective de către Vera Țurcanu, cât și transmiterea sumelor respective de bani de către contabilitatea întreprinderii nemijlocit numitului A.Movilă.

La moment, este depusă cererea de recurs împotriva sentinței și deciziei ce s-au dat în cauza respectivă în privința lui Vera Țurcanu.

În calitate de temeiuri ale cererii de recurs a fost invocată inclusiv aprecierea vădit arbitrară a probelor atât de către instanța de fond, cât și cea de apel, care s-au manifestat prin lăsarea fără apreciere a probelor administrate de apărare (în copii autentificate) și sustragerea/dispariția acestora de la instanța de fond și, deși au fost prezentate, în parte, în original în instanța de apel, solicitându-se inclusiv numirea expertizelor contabile și grafoscopice pentru a verifica autenticitatea afirmațiilor pretinsei părți vătămate precum că nu ar fi cunoscut că cumpărător al bunurilor este nemijlocit Vera Țurcanu (*pentru a constata dacă hotărârile adunării generale a SA „Ialtop” și ordinele administratorului A.Movilă, asociat al societății respective cu cota de 80%, au fost semnate sau nu de către acesta, precum și pentru a stabili dacă semnătura acestuia este aplicată pe textul imprimat sau ordinea de executare a a fost inversă și pentru a stabili dacă suma de aproximativ 20000000.00 lei, primită de către numitul A.Movilă de la SA „Ialtop” provin din sumele de bani achitate de către Vera Țurcanu*).

IV – Expunerea pretinselor încălcări a Constituției și a argumentelor în sprijinul acestor afirmații

14. Prin prezenta sesizare, se solicită Curții Constituționale a Republicii Moldova verificarea corespunderii cerințelor Constituției a celei de a doua propoziții a art.6 pct.11¹⁾ Cod de procedură penală „**Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor**”, deoarece, la părerea apărării contravin flagrant prevederilor art.6 paragraful 1 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, precum și a prevederilor art.1 alin.(3) și art.22, coroborate cu art.23 alin.(2) din Constituție și conferă autorităților care le aplică o marjă excesivă de discreție.

Cu referire la lipsa de constituționalitate a celei de a doua propoziții a art.6 pct.11¹⁾ Cod de procedură penală „**Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor**” se poate menționa că contravine expres primei propoziții a normei respective de drept, care prevede că, citez: „**eroare gravă de fapt – stabilirea eronată a faptelor, în existența sau inexistența lor, prin neluarea în considerare a probelor care le confirmau sau prin denaturarea conținutului acestora**”.

În acest sens se impune mențiunea că stabilirea eronată a faptelor, precum și existența sau inexistența lor, este posibilă doar ca rezultat al aprecierii arbitrare a probelor.

Existența celei de a doua propoziție la art.6 pct.11¹⁾ Cod de procedură penală, face posibilă, datorită manifestării unei marje excesive de discreție, respingerea sistematică a recursurilor depuse de părți, în care se contestă condamnarea ilegală în rezultatul stabilirii eronate a circumstanțelor de fapt ale cauzei, situație, care la rîndul ei, este determinată de aprecierea vădit arbitrară a probelor de către instanțele chemate să judece cauza.

Mai mult ca atât, existența propoziției respective în dispoziția art.6 pct.11¹⁾ Cod de procedură penală, permite instanței de recurs să declare inadmisibile recursurile în care, în ordinea art.427 alin.(1) pct.6) Cod de procedură penală, se invocă admiterea unei erori grave de fapt, ca rezultat al aprecierii arbitrare a probelor.

Expunerea normei de drept contestată este contrară și jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, care cu referire la calitatea de viciu fundamental al aprecierii arbitrare a probelor a indicat expres în cauza *Brennan vs. Marea Britanie* (cererea nr.39846/98) că „... **normele admisibilității și aprecierii probelor se determină în primul rând de către instanțele naționale. După regula generală, Curtea Europeană nu dă propria sa apreciere probelor în locul celei date de instanța națională, cu excepția cazurilor (!!!), când aprecierea instanțelor naționale a fost una arbitrară sau neîntemeiată, ori când sistemul garanțiilor aplicabil în cazul aprecierii veridicității de a recunoaște că probă, a fost în imposibilitate de a executa funcțiile sale**”.

Respectiv, lipsa de claritate a prevederilor legale și a unor garanții jurisdicționale suficiente împotriva arbitrarului încălcă prevederile art.1 alin.(3) și art.22, combinate cu art.23 din Constituția Republicii Moldova.

V – Expunerea datelor suplimentare ale autorului sesizării

15. În drept, prezentul demers mi-l bazez pe prevederile art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova și pe prescripțiile pct.2 al părții dispozitive a Hotărîrii Curții Constituționale din 09.02.2016, s-a dispus expres că, citez: „**Până la adoptarea de către Parlament a reglementărilor în executarea prezentei hotărîri, sesizarea privind excepția de neconstituționalitate se prezintă Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție, curților de apel și judecătoriilor, pe rolul cărora se află cauza, în temeiul aplicării directe a articolului 135 alineatul (1) lit. a) și g) din Constituție și astfel cum au fost explicate în prezenta hotărîre, în conformitate cu considerentele menționate în cuprinsul acesteia și al Regulamentului privind procedura de examinare a sesizărilor depuse la Curtea Constituțională**”.

VI – Documente anexate

Consider că nu este necesară anexarea a careva acte la prezenta sesizare.

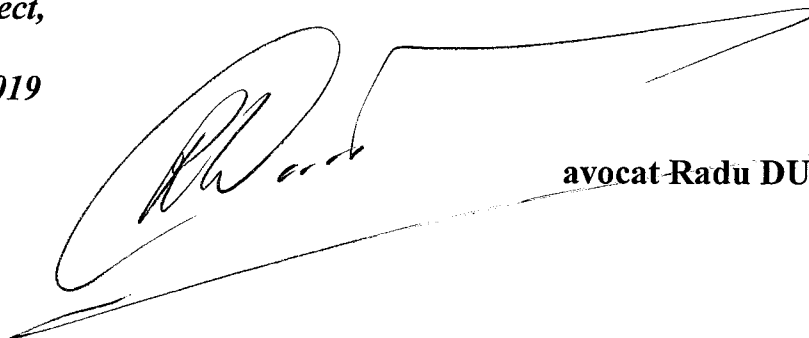
VII – Declarația și semnătura

Declar pe onoare că informațiile care au fost expuse în prezenta sesizare sunt exacte.

Sesizarea dată se depune la Curtea Supremă de Justiție, odată cu recursul depus în interesele numitei Vera Țurcanu, pentru a fi expediată spre examinare Curții Constituționale în conformitate cu prevederile art.135 alin.(1) lit.a) și g) din Constituția Republicii Moldova.

Cu respect,

26.01.2019



avocat Radu DUMNEANU

Curtea Supremă de Justiție

Î N C H E I E R E

20 iunie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componența:

Președinte – Vladimir Timofti,

Judecătorii – Anatolie Țurcan, Elena Cobzac,

examinând cererea avocatului Dumneanu Radu în numele inculpatei Țurcanu Vera, prin care se solicită ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „*Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor*” a prevederilor celei de a doua propoziții a art.6 pct.11¹) Cod de procedură penală,

C O N S T A T Ă :

1. Pe rolul Curții Supreme de Justiție se află recursurile ordinare declarate de către avocații Dumneanu Radu și Nagacevschi Vitalie în numele inculpatei Țurcanu Vera, în cauza penală privind învinuirea lui Țurcanu Vera Anton de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art.190 alin.(5) Cod penal.

2. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Central din 08 august 2017, Țurcanu Vera a fost recunoscută vinovată și condamnată în baza de art.190 alin.(5) Cod penal, la 8 ani închisoare, cu executarea pedepsei în penitenciar pentru femei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții de administrare a bunurilor materiale pe un termen de 5 ani.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 07 decembrie 2018, au fost respinse ca nefondate, apelurile declarate, cu menținerea sentinței fără careva modificări.

4. Avocații Dumneanu Radu și Nagacevschi Vitalie în numele inculpatei Țurcanu Vera au contestat cu recurs ordinar decizia instanței de apel, solicitând casarea acesteia cu pronunțarea unei hotărâri de achitare în privința inculpatei.

5. Totodată, la 29 ianuarie 2019, avocatul Dumneanu Radu în numele inculpatei Țurcanu Vera a depus sesizare privind ridicarea excepției de neconstituționalitate, solicitând exercitarea controlului constituționalității sintagmei „*Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor*” a prevederilor celei de a doua propoziții a art.6 pct.11¹) Cod de procedură penală.

6. Colegiul penal lărgit, examinând cererea, consideră necesar de admite, deoarece potrivit art.7 alin.(3) Cod de procedură penală, dacă, în procesul judecării cauzei, se constată că norma juridică ce urmează a fi aplicată contravine prevederilor Constituției și

este expusă într-un act juridic care poate fi supus controlului constituționalității, Curtea Supremă de Justiție sesizează Curtea Constituțională.

Totodată, în corespundere cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016, pentru interpretarea articolului 135 alin.(1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova, în cazul existenței incertitudinii privind constituționalitatea legilor ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze aflate pe rolul său, instanța de judecată este obligată să sesizeze Curtea Constituțională. Excepția de neconstituționalitate poate fi ridicată în fața instanței de judecată de către oricare dintre părți sau reprezentantul acesteia. Sesizarea privind controlul constituționalității unor norme ce urmează a fi aplicate la soluționarea unei cauze se prezintă direct Curții Constituționale de către judecătorii/completele de judecată din cadrul Curții Supreme de Justiție. Judecătorul ordinar nu se pronunță asupra temeiniciei sesizării sau asupra conformității cu Constituția a normelor contestate.

7. În asemenea circumstanțe, în conformitate cu art.7 alin.(3) Cod de procedură penală, 342 alin.(1), Colegiul penal lărgit

DISPUNE :

Se expediază după competență sesizarea avocatului Dumneanu Radu în numele inculpatei Țurcanu Vera privind ridicarea excepției de neconstituționalitate a sintagmei „Eroarea gravă de fapt nu reprezintă o apreciere greșită a probelor” a prevederilor celei de a doua propoziții a art.6 pct.11¹) Cod de procedură penală.

Președinte



Vladimir Timofti

Judecători



Anatolie Țurcan



Elena Cobzac